

Амандин Бах – консултант на WIDE

Преговорите в рамките на СТО /Световната търговска организация/ и позицията на Европейския съюз. Работата на WIDE

Настоящата презентация има за цел да представи някои предизвикателства, с които WIDE се сблъска в хода на настоящия кръг от преговори в рамките на СТО, и в частност с позицията на ЕС в тези преговори. В качеството си на европейска мрежа, ние вярваме, че е от първостепенно значение да бъде обменен опит с различни региони по света, но и в Европа. БЦДИ, нашият партньор в България, изигра в това отношение важна роля при обмяната на опит във връзка с либерализацията на водоснабдителните услуги и отдаването на концесия на водата на София с други региони, които са претърпели подобни процеси на либерализация на водоснабдителните услуги в Боливия или Филипините. Сега, в европейски и световен мащаб, гражданите продължават да се борят за правата си на достъп до основни услуги. Екипът на WIDE ще продължи да лобира за това пред ЕС.

В началото ще изясня настоящия контекст на преговори в рамките на СТО, в които ЕС има явен офанзивен интерес, тъй като основната му цел е да осигури пазарен достъп на своите компании. ЕС продължава да настоява, че страните членки не са доволни от преговорите, тъй като много от държавите очевидно не са склонни да отговорят на натиска на Съюза, особено в сферата на услугите. Питър Манделсън, Комисар на ЕС по търговията, заяви през юли в Женева, че е необходимо да се промени парадигмата на преговорите, което означава, че от СТО искат всички кръгове на преговорите да се провеждат наведнъж, а не както бе досега- на един кръг преговори по дадена тема. ЕС иска да постигне значителен напредък при услугите, а също и при преговорите за достъпа до пазара за не селскостопански стоки (NAMA).

WIDE се присъединява към редица НПО и социални движения по света в предупрежденията си относно потенциалните ефекти, които позицията на ЕС и други страни в преговорите ще окаже върху околната среда, развитието и правата на човека. И макар че се казва, че настоящият кръг е посветен на Развитието, ние забелязваме, че дневният ред, следван от много правителства, не е дневният ред на гражданите, а на корпоративния интерес. Най-голяма полза ще извлекат (подобно на случая с концесията на водата на София), американските и европейските фирми, чиито интереси са защитени с позициите на правителствата (Един изследователски институт, наречен „Обсерватория Корпоративна Европа” разясни това недвусмислено за случая на преговорите за услугите, където позицията на ЕС съвпаднаше с тази на лобистките групи на отраслите на услугите). Възможностите за провеждане на държавна политика, съобразена с интересите на гражданите, стават все по-ограничени. Тъй като Криста вече представи преговорите в сферата на услугите, аз ще се спра на друга област, а именно на достъпа до пазара за неселскостопанска продукция.

Цитираните преговори се отнасят до широк кръг продукти от естествени ресурси/източници/, от леката промишленост (хранителни продукти, обувки и кожени изделия) до промишлените стоки (електроника). Преговорите покриват

традиционния аспект за намаляване на тарифните ограничения. ЕС, съвместно с други държави, настояват за стандартизирана математическа формула, която да се прилага за драстично намаляване на тези тарифи. Всички държави, дори и най-слабо развитите страни, са засегнати от тези преговори. Важно е да се отбележи, че дори ако тези най-бедни страни могат да бъдат „предпазени“ в някаква степен, СТО не е единственото място, където държавите могат да преговарят относно либерализирането на търговията: ЕС провежда с повечето развиващи се страни преговори в рамките на Споразумения за икономическо сътрудничество, като изисква те да свалят тарифните ограничения за голяма част от търговския си внос с ЕС.

До какви последици могат да доведат тези преговори? Някои НПО и изследователски институции широко говорят за ефекта на деиндустриализацията, който би довел до премахването на всички все още съществуващи възможности, които страните имат и могат да използват за регулиране на индустриалното си развитие и за защита на природните ресурси и вътрешната си промишленост. Развиващите се и най-бедните страни понастоящем са лишени от възможността да използват комбинация от търговски политики и инвестиционни политики, каквито развитите страни са прилагали през ранния етап от своето развитие. Важно е да се напомни, че развитите държави първоначално са се развили при наличието на защитни бариери и са се либерализирали едва след като икономиките им са станали конкурентоспособни. Това, което в момента се предлага за преговорите за достъпа до пазара на неселскостопанска продукция е точно обратното. Местните индустрии ще се сринат, поради неспособността им да се конкурират с евтиния чужд внос. Това ще ги доведе до зависимост от вносите промишлени стоки. От джандър перспектива, тези преговори ще имат различен ефект върху положението на мъжете и жените при сегашното състояние на икономиката, където двата пола имат диференцирани роли и принос. Неравнопоставеността на половете е при достъпа до ресурси, обучение, технологии и кредити, както и във възможностите за участие на жените на трудовия пазар и в предприемачеството.

Три са основните ефекти от преговорите по достъпа до пазара на неселскостопанска продукция:

- Бюджет и финанси: Намаляването на тарифните ограничения има за ефект спадане на доходите на публичния/правителствения сектор. Това е от особена важност за страните, които нямат добра система за преразпределяне на благосъстоянието. Тарифите/ митата по начало са важен източник на приходи за държавната хазна на много от развиващите се страни (в някои случаи до около 1/3 от тези приходи). Видяхме как през 80-те години при политиките за реструктуриране, бюджетните съкращения доведоха до промяна на бюджета за социалния сектор, което се отрази върху образованието, здравеопазването и др. Това ще се отрази в реструктуриране в сектора на домакинствата: като се има предвид значителната роля на жените в дейностите по грижите за близките, това ще доведе до увеличен дял на неплатения им труд.
- Заемост: очаква се преговорите по достъпа до пазара на неселскостопанска продукция да имат разрушителни последици върху заемостта на мъжете и жените. Ефектът от прилаганите през 80-те г. политиките за реструктуриране е друг пример/ напр. в Сенегал, където

в резултат на такива политики за снемане на тарифните ограничения са съкратени 1/3 от работните места в производството/. В държави, където жените са масово заети в индустриите, произвеждащи продукция за износ, жените ще понесат по-голяма част от товара.

- Жените в предприемачеството: те ще имат намалени възможности, имайки предвид съществуващата неравнопоставеност на половете в областта на заплащането на труда и затруднен достъп до кредити в сравнение с мъжете и ще се адаптират по-трудно към бързите и продължителни сътресения в производствения сектор. В Гана, над 50% от фирмите, собственост на жени, изпитаха сериозни затруднения в резултат на политиките на реструктуриране и редица от тях не успяха да оцелеят на пазара.

Поглеждайки отвъд тази специфична сфера на преговори, необходимо е да си даваме сметка за разнородните ефекти на всяка една преговорна област върху жените и мъжете в Европа и в други региони на света. Ние трябва да следим какви политики предприемат нашите правителства и да им напомняме, че те трябва да бъдат прозрачни за гражданите. Необходимо е женските организации, НПО и синдикатите да бъдат консултирани в областта на търговските политики, с оглед бъдещото въздействие на тези политики върху живота на хората.